

ТАВРІЙСЬКИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

Випуск 39

Частина I

*Присвячений 80-річчю заснування
біолого-технологічного факультету*

Херсон – 2005

Видається за рішенням Науково-координаційної ради Херсонської області Південного наукового центру Національної академії наук України, вченої ради Херсонського державного аграрного університету та Президії Української академії аграрних наук з 1996 року. Зареєстрований у ВАК України в 1997 році "с.-г. науки", перереєстрацію пройшов у червні 1999 року (постанова президії ВАК №1-05/7), у лютому 2000 року (№2-02/00) додатково "Економіка в сільському господарстві", та у травні 2000 року (№1-02/00) додатково "Будівельні конструкції, будівлі та споруди". Свідоцтво про державну реєстрацію ХС №250 від 16.10.2003 р.

Рекомендовано до друку вченою радою Херсонського державного аграрного університету 23.06.2005 року (протокол № 8).

Редакційна колегія:

- Ушкаренко В.О. – д.с.-г.н., професор, академік УААН (головний редактор);
Коваленко В.П. – д.с.-г.н., професор, чл. кор. УААН (заст. головного редактора);
Морозов В.В. – к.с.-г.н., професор (заст. головного редактора);
Колєсніков В.В. – к.с.-г.н., доцент (відповідальний редактор);
Андрусенко І.І. – д.с.-г.н., професор;
Базалій В.В. – д.с.-г.н., професор;
Ванцовський А.А. – к.с.-г.н., с.н.с.;
Вовченко Б.О. – д.с.-г.н., професор;
Гамаюнова В.В. – д.с.-г.н., професор;
Данілін В.М. – д.е.н., професор;
Дебров В.В. – д.с.-г.н., професор;
Жарінов В.В. – д.с.-г.н., професор;
Іванов В.О. – д.с.-г.н., професор;
Кудряшов В.П. – д.е.н., професор;
Лазер П.Н. – к.с.-г.н., доцент;
Лимар А.О. – д.с.-г.н., професор;
Мармуль Л.О. – д.е.н., професор;
Міхєєв Є.К. – д.с.-г.н., професор;
Навроцька Л.Г. – к.ю.н., доцент;
Нежлукченко Т.І. – д.с.-г.н., професор;
Миколайчук Н.С. – д.е.н., професор;
Орлюк А.П. – д.б.н., професор;
Пелих В.Г. – д.с.-г.н., професор;
Пилипенко Ю.В. – к.б.н., доцент;
Соловійов І.О. – к.е.н., доцент;
Філіпєв І.Д. – д.с.-г.н., професор;
Червін І.І. – д.е.н., професор;
Шерман І.М. – д.с.-г.н., професор

Таврійський науковий вісник. Збірник наукових праць. Вип.39. Частина I – Херсон.
Айлант 2005 -250 с.

У збірнику подаються результати наукових досліджень теоретичного та практичного характеру з різноманітних питань агропромислового комплексу. Розрахований на наукових працівників, аспірантів, магістрантів, викладачів вищих навчальних закладів та виробників, які працюють над вирішенням важливих питань у галузях агропромислового комплексу.

ВПЛИВ БУГАЇВ-ПЛІДНИКІВ НА ЯКІСТЬ НАЩАДКІВ

Л.З. ГРІНКЕВИЧ– к.с.–г.в., доцент, Херсонський ДАУ,
Т.В. ПІДПАЛА– д.с.–г.в., професор Миколаївський ДАУ,
В.Г. МИРОНОВ– к.с.–г.л., доцент, Херсонський ДАУ,
О.В КОШИЛОВА– аспірант, Миколаївський ДАУ

Постановка проблеми. Успіх роботи в молочному скотарстві залежить від правильного вибору порід до розведення і схрещування та їх комбінативної здатності. Лише породи відселекціоновані і перевірені на поєднання можуть в результаті схрещування передавати свої цінні якості нащадкам. Поєднання порід – це відповідність генофонду однієї породи генофонду іншої [1]. Під час схрещування крім правильного вибору батьківської і материнської порід важливе значення мають племінні якості бугаїв-плідників [2,3].

Стан вивчення проблеми. Актуальність питання про вплив бугаїв – плідників на молочну продуктивність корів особливого значення набуло у період інтенсивного породоутворення, яке триває понад 20 років. Оцінка та використання бугаїв – лідерів є одним із найвагоміших важелів у сучасній селекції.

Завдання і методика досліджень. Метою досліджень було встановлення ефективності удосконалення червоної степової худоби шляхом використання бугаїв голштинської породи та встановлення закономірностей формування молочної продуктивності у тварин проміжних генотипів. Формування голштинізованого типу худоби за умов різних варіантів схрещування з метою підвищення молочної продуктивності. Для досягнення поставленої мети в задачі входило встановити:

– генетичні фактори, які обумовлюють формування молочної продуктивності у корів, як за умов чистопородного розведення так і схрещуванні;

– параметри молочної продуктивності чистопородних і помісних первісток у залежності від рівня продуктивності їх матерів

Результати досліджень. Дослідженнями встановлено, що молочна продуктивність і жирномолочність чистопорідних помісей значно відрізнялася залежно від походження з батьківського боку. Вплив індивідуальних особливостей бугаїв-плідників очевидний із результатів чистопорідного розведення та схрещування червоних степових корів з чистопорідними бугаями червоної степової та голштинської порід. У середньому чистопорідні та дочки з часткою крові $\frac{1}{4}$ за поліпшуючою породою мали надій 3595,4 кг з вмістом жиру в молоці 3,82 %, молочного жиру 138,9 кг за 305 днів лактації. Кращі результати одержані від корів-дочок бугаїв Мирного і Смілого, надій який перевершував середні показники на 232,9 і 186 кг, загальну кількість

молочного жиру на 7,5 і 5,0 кг відповідно. Дочки бугаїв Вітру і Консула мали показники нижчі ніж в середньому в даній групі надій на 403,4; 253,1; 379,2 і 127,1 кг відповідно, а загальну кількість молочного жиру нижчу від середніх показників мали дочки бугаїв: Малега – на 19,5; Тайфуну – на 20,6; Вітру на 17,2 і Консула на 4,9 кг.

Середній надій корів з часткою крові $\frac{1}{2}$ та $\frac{1}{4}$ за поліпшувачів породою за першу лактацію становив 4072,7 кг вміст жиру в молоці 3,76 %, загальна кількість молочного жиру 153,05 кг Від дочок бугаїв Хассо одержано в середньому 4222,9 кг молока, що на 150 кг більше від середнього показника. Бугаї Станко, Триго, Флам і Сеул дали дочок, що мали надій також вище середнього показника. Дочки бугаїв Ервіна мали низький надій і вміст жиру в молоці, що на 327,9 кг та на 0,04 % нижче від середнього показника в групі помісних тварин (табл. 1).

Таблиця 1 – Продуктивність корів-первісток дочок бугаїв голштинської породи

Кличка бугая	Кіл-ть дочок	дійних днів	Продуктивність за I лактацію		
			надій, кг	вміст жиру, %	молочний жир, кг
			$\bar{X} \pm S^x$	$\bar{X} \pm S^x$	$\bar{X} \pm S^x$
Станко 3666	40	386,2±71,5	4137,0±93,9	3,75±0,03	154,8±3,36
Ервін 8815	23	294,8±8,9	3745,0±118,9	3,72±0,06	138,8±4,30
Флам 1734282	5	326,6±35,7	4609,4±47,8	3,75±0,08	172,5±13,3
Хассо 2141	37	334,2±9,7	4222,9±113,0	3,76±0,04	158,7±4,28
Сеул 1715628	1	340,0±0	5856,0±0,00	3,72±0,00	247,8±0,00
Триго 8817	22	302,2±8,1	4172,2±120,6	3,82±0,05	159,5±4,98
Моби 260	11	353,6±20,9	4105,1±197,2	3,72±0,07	153,5±8,97
Егон 392953	10	334,4±15,8	4037,9±176,3	3,81±0,09	154,3±6,46
Райзе 2472984	6	283,5±5,4	3710,0±206,1	3,92±0,10	145,1±8,16
Риджес 1726749	6	315,6±16,1	4009,8±187,8	3,64±0,04	145,3±8,21

Молочна продуктивність помісних корів відрізнялася залежно від походження за їх батьками за умов однакової продуктивності матерів У результаті використання голштинських бугаїв на чистопорідному поголів'ї червоної степової породи та на поміснях першого покоління одержано різні показники.

Напівкровні дочки бугая Станко переважали ровесниць (дочок Ервіна) за надосм на 547 кг ($P < 0,001$) і молочним жиром на 22 кг ($P < 0,01$) та незірогідно за вмістом молочного жиру в молоці на 0,05%. Використання цих бугаїв на напівкрівних тварин дало трохи гірші результати. Так дочки бугая Станко перевершували своїх ровесниць за надосм лише на 154 кг і молочним жиром на 6,3 кг з однаковим змі-

том жиру в молоці (3,79%). Різниця у продуктивності дочок другого покоління невірогідна.

Порівняння дочок бугаїв Станко і Ервіна незалежно від їх кровності показало: перші переважали своїх ровесниць за надоєм на 392 кг ($P < 0,001$) і за кількістю молочного жиру на 16 кг ($P < 0,01$). Щодо жирності вони поступалися другим на 0,04.

Отже, успіх розведення залежить від вдалих відбору і підбору плідників. Це пов'язано з більш жорсткою селекцією бугаїв за продуктивними ознаками матерів, різноманітною перпотентністю і впливом взаємодії "генотип-середовище" на формування фенотипу нащадків.

Висновки. 1. У високопродуктивних племінних стадах картина адитивної спадковості складається із різних відхилень від середньої величини ознаки до одного із батьків.

2. Незважаючи на те, що матері батьків знаходяться в родоводі на один ряд нижче від про банди у порівнянні з матерями, а як наслідок теоретично передають не 50 %, а лише 25 % генетичної інформації, сила їх впливу на продуктивні ознаки внучок достатньо висока і в окремих підборах значно перевершує вплив матерів.

Перспектива подальших досліджень. Подальші дослідження будуть спрямовані на удосконалення методів оцінки бугаїв – плідників за якістю нащадків та виявлення бугаїв – лідерів, особливо у межах популяції української червоної молочної породи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Дехтярев П.А. Эффективность различных приемов вводного сиреживания красного степного скота с ангерами. Херсон. 1985. Дис. канд. с. – х. наук. 168 с.
2. Бесараб О.П., Гиль М.І., Мельник О.А. Эффективность різних варіантів схрещування червоної степової породи в умовах племзаводу Миколаївської ДСГДС. //Таврійський науковий вісник. Херсон. 1998. – № 5. – С. 66-69.
3. Буркат В.П. Теорія методології практики селекції. К.: "БМТ". 2001. – 376 с.

УДК: 636.52 /58.034.082

ЗАКОНОМІРНОСТІ РОСТУ ПТИЦІ КРОСУ "ПРОГРЕС" В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД КЛАСІВ РОЗПОДІЛУ ЗА ЖИВОЮ МАСОЮ

М.В. СУРЖЕНКО– к.с.-г. н., доцент,

Т.М. СУРЖЕНКО– здобувач, Херсонський ДАУ

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку птахівництва важливого значення набуває розробка критеріїв оцінки племінної цінності особин в ранньому віці [1]. Тому останнім часом інтенсивно розробляються прийоми оцінки і відбору ремонтного молодняку, виходячи з інтенсивності формоутворюючих процесів в ранньому онтогенезі, а також адаптивних норм в популяціях особин, які відно-

ЗМІСТ

Нежлукченко Т.І. Шляхи зростання – від зоотехнічного до біолого-технологічного.....	3
--	---

ГЕНЕТИКА, СЕЛЕКЦІЯ І ВІДТВОРЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

Коваленко В.П., Борьба В.І. Стан та перспективи діяльності кафедри генетики і розведення сільськогосподарських тварин.....	7
Коваленко В.П., Нежлукченко Т.І. Сучасні концепції інформаційного забезпечення породотворного процесу в тваринництві.....	11
Пелих В.Г., Пелих Н.Л., Величанська С.Л. Ефективність використання прийомів стабілізуючого відбору з урахуванням фактору "генотип-середовище".....	16
Штомпель М.В., Вовченко Б.О. Суб'єктивні ознаки оцінки і селекції і овець таврійського типу асканійської породи племзаводу "Червоний чабан".....	22
Підпала Т.В. Інбридинг – фактор породоутворення у молочному скотарстві.....	25
Котенджи Г.П., Левченко І.В., Сердюк М.О. Ріст, розвиток та м'ясні якості бугайців різних порід.....	28
Осташевський В.І., Щербатий З.Є. Білковий склад сироватки крові норок у період дозрівання волосу.....	31
Кацы Г.Д. Гистогенез кожи овец.....	35
Вовченко Б.О. Селекція овець на скоростиглість.....	39
Кравченко В.І., Грінкевич Л.З., Миронов В.Г., Копилова О.В. Успадкування молочної продуктивності корів української червоної молочної породи за різних варіантів підбору.....	42
Грінкевич Л.З., Підпала Т.В., Миронов В.Г., Копилова О.В. Вплив бугаїв-плідників на якість нащадків.....	47
Сурженко М.В., Сурженко Т.М. Закономірності росту птиці кросу "Прогрес" в залежності від класів розподілу за живою масою.....	49
Сердюк М.О. Характеристика бугаїв-плідників української чорно-рябої молочної породи різних генотипів за продуктивністю жіночих предків.....	54
Сухарльов В.О. Методи підвищення плодючості овець.....	57

Наукове видання

Таврійський науковий вісник

Збірник наукових праць

Випуск 39

Частина I

Свідоцтво про державну реєстрацію
ХС №250 від 16.10.2003 р.

Коректор – Куцак С.М
Технічний редактор – Дудченко С.Г.

Підписано до друку 10.08.2005.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Друк різнографія.
Гарнітура Arial. Умовн. друк. арк. 16. Наклад 300.

Видруковано у ТОВ «Айлант»
73000, Україна, м.Херсон, пров. Пугачова, 5.
Тел. 26-67-22.